

Retningslinjer for lokalt gitt eksamen i grunnskolen 2023

Eksamen er regulert i forskrift til opplæringslova § 3-22 til 3-34.....	2
1. Frister	2
2. Organisering av elevene	3
3. Sensoroppnevning	3
4. Fagrapport	3
5. Eksamensoppgave – tema/problemstilling	3
6. Samarbeid intern og ekstern sensor.....	4
7. Kunngjøring og forberedelsestid	4
8. Gjennomføring av muntlig eksamen	4
9. Vurdering	5
10. Utvidet tid	5
11. Sykdom på eksamensdagen.....	5
12. Sensorrapport	6
13. Klage på karakter ved muntlig eksamen.....	6

EKSAMEN ER REGULERT I FORSKRIFT TIL OPPLÆRINGSLOVA § 3-22 TIL 3-34

(merk at forskriften ble endret med ikrafttredelse august 2020)

§ 3-22, første ledd

Ein eksamenskarakter skal vere uttrykk for den kompetansen kvar enkelt elev eller privatist viser på eksamen. Eksamen skal vere i samsvar med kompetansemåla i læreplanen, jf. § 3-3. Eksamen skal gi eleven eller privatisten høve til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mogleg ut frå eksamensforma.

§ 3-23, andre ledd

For lokalt gitt eksamen har skoleeigar ansvaret for å utarbeide eksamensoppgåver, setje dato og for sensur, om ikkje anna er fastsett i læreplanen i faget. Faglærer skal utarbeide forslag til oppgåver.

§ 3-26, andre ledd

Trekket skal vere kjent for elevane 48 timar før sjølve eksamen. Eksamen og eventuell førebuing skal skje på verkedagar.

§ 3-27, første og andre ledd

Førebuingdelen er ein del av opplæringa og skal førebu elevane og privatistane på utfordringar dei kan møte på eksamen i faget. Det er kompetansen eleven eller privatisten viser på eksamensdagen som skal vurderast.

Det skal vere fastsett i læreplanen at alle munnlege eksamenar for elevar skal ha førebuingssdel. Førebuingstida skal vere 24 timar.

§ 3-28, første og tredje ledd:

Alle prøvesvar skal vurderast av to sensorar.

Ved lokale eksamenar skal minst ein sensor vere ekstern. Faglærer skal vere sensor om skoleeigar ønsker det. Ved usemje avgjer den eksterne sensoren. Ein av sensorane skal vere eksaminator om eksamen krev det.

Tidsrammen for muntlig eksamen er ikke lenger fastsatt i forskrift til opplæringsloven, men Utdanningsdirektoratet fastsetter dette i [Udir-2-2020](#). Rammen for muntlig eksamen er inntil 30 minutter per elev. Rammen for muntlig-praktisk eksamen er inntil 45 minuter per elev.

1. FRISTER

- Rektor får oppgitt trekkfag, partier og bruk av sensorer fra kommunen på en felles dato.
- Skoleeier fastsetter hvert år en siste frist for når rektor skal ha mottatt alle fagrapportene fra sine interne sensorer og en siste frist for når rektor skal ha godkjent alle fagrapportene.
- Rektor på eksamensskolen har ansvar for å formidle fagrapport, partier, samt navn og kontaktinformasjon på intern sensor til rektor ved ekstern sensors skole.
- En uke (= 7 kalenderdager) før kunngjøring av eksamen for gruppe A i pulje 1: Intern og ekstern sensor får informasjon om fag, navn på sensor og antall partier med tilhørende dato (ikke navn på elever). Denne datoen gjelder for alle sensorer i begge puljer. Intern

sensor har ansvar for å opprette kontakt med ekstern sensor for samarbeid om eksamensgjennomføringen i god tid før eksamensdagen.

- Intern sensor får vite navn på elever samtidig som elevene selv mottar sitt trekkresultat (dvs. 48 t før selve eksamen).
- Ekstern sensor får vite navn på elever på eksamensdagen

2. ORGANISERING AV ELEVENE

Rektor avgjør i samarbeid med lærere og elever organiseringen av hvordan elevene gjennomfører muntlig eksamen. Elevene kan organiseres i gruppe, par eller individuelt.

3. SENSOROPPNEVNING

Skolene har ansvar for å oppnevne tilstrekkelig nok sensorer slik at alle elevene i kommunen kan avlegge muntlig eksamen. Med tilstrekkelig menes minimum like mange sensorer som man har grupper på egen skole.

4. FAGRAPPORT

Skolens lokale fagrapporter er grunnlaget for lokalt gitt eksamen. Fagrapporten skal være utarbeidet med utgangspunkt i **teksten** om faget og kompetansemålene, og den skal vise til faglige tema, lærestoff og arbeidsmåter. Fagrapporten må få frem bredden i det som er jobbet med i faget, både tematisk, faglig og med tanke på arbeidsmåter. Elevene må være godt kjent med innholdet av den lokale fagrapporten før eksamensperioden starter. Skolens planleggingsverktøy kan benyttes som fagrapport dersom de dekker det malen for fagrapport etterspør. Eksamen skal gi eleven mulighet til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig.

Elever med IOP prøves i alle kompetansemålene i faget og har den samme lokale fagrapporten som de andre. Dersom elever blir trukket ut i fag de har fritak fra vurdering med karakter, meldes dette inn til Grunnskoleavdelingen. Det trekkes nytt fag.

5. EKSAMENSOPPGAVE – TEMA/PROBLEMSTILLING

Intern sensor utarbeider eksamensoppgaver ut fra lokal fagrapport. Eksamensoppgaven består av to deler.

Med eksamensoppgaver menes her:

Del 1: De temaene eller problemstillingene som elevene trekker 24 timer før eksamen og som skal være gjenstand for en eventuell presentasjon og/eller samtale

Del 2: De spørsmålene eller problemstillingene som vil være gjenstand for eksamineringen (styrt fagsamtale)

Til del 1:

Eleven trekker del 1 av eksamensoppgaven 24 timer før eksamen. Dette gjelder for både muntlig og muntlig-praktisk eksamen. Temaene/problemstillingene i en eksamensoppgave skal omfatte flere kompetansemål, og må utformes slik at elevene gis mulighet til å vise kompetanse i en så stor del av faget som mulig (bredde og dybde).

Del 1 av eksamensoppgaven skal inneholde

- Beskrivelse av relevant kompetanse i lys av teksten om faget
- Kompetansemål
- Temaer og problemstillinger
- Tydelige kjennetegn på måloppnåelse til den kompetansen og de kompetansemålene som blir prøvd under eksamen

Til del 2:

Eleven skal ikke få vite hvilke spørsmål og problemstillinger som vil være gjenstand for eksamineringen

6. SAMARBEID INTERN OG EKSTERN SENSOR

Sensorene må avklare gjennomføringen av lokalt gitt eksamen. Sensorene gjennomgår lokal fagrapport, temaer, eksamensoppgaver og hvordan eleven skal vurderes. Godt samarbeid mellom sensorene i uken før eksamen, bidrar til et trygt og godt klima for elevene på eksamensdagen.

Ekstern sensor må følge skolens plan for organisering og innhold og tilpasse seg den. Dersom det er uenighet i hva eleven skal prøves i er det ekstern sensor som avgjør hva eleven skal prøves i. Dette må avklares før eksamensdagen.

7. KUNNGJØRING OG FORBEREDELSESTID

Eleven får oppgitt hvilket fag han/hun skal opp i 48 timer før eksamen. Frem til kl. 12 gjennomgår faglærer den lokale fagrapporten og formålet med faget.

Forberedelsestiden starter 24 timer før muntlig og muntlig-praktisk eksamen. Eleven trekker et tema eller problemstilling. Eleven skal jobbe med temaet/problemstillingen og forberede seg på å vise kompetansen sin innenfor området på eksamensdagen. Eleven velger selv om temaet/problemstillingen skal presenteres innledningsvis. Dersom eleven velger å innlede eksamen med en presentasjon skal dette være innenfor rammen av fem minutter pr elev. Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsestiden. Skolen skal stille nødvendig utstyr til disposisjon.

Ved muntlig-praktisk eksamen skal det være et praktisk innslag.

Eksamen i fremmedspråk: Faglærer avgjør om det skal benyttes lyttetekst som en del av eksamen. Dersom det benyttes lyttetekst, må en velge en av to løsninger:

1. Lyttetekstene gjøres tilgjengelig for elevene 24 timer før eksamen, dvs. kl.09.00 dagen før eksamineringen
2. Lytteteksten inngår i selve eksamen. Det vil si at eleven får lytteteksten når selve eksamen starter og inngår i de 30 minuttene eksamen kan vare

Det er ikke mulig å gi lytteteksten for eksempel 30 minutter før selve eksamen.

Forberedelsestiden er en obligatorisk skoledag med frammøte på skolen. Forberedelse med veiledning organiseres av skolen innen normal skoletid, kl. 08.30 – 15.00. Lærer skal ikke undervise elevene i forberedelsestiden. Det er viktig å veilede i gode samarbeidsrutiner for elever som skal gå opp i par eller gruppe.

Elever på 10.trinn som ikke er oppe til eksamen skal ha normal skole med unntak av selve eksamensdagen.

8. GJENNOMFØRING AV MUNTLLIG OG MUNTLLIG-PRAKTISK EKSAMEN

Rammen rundt den muntlige prøven er inntil 30 minutter per elev for muntlig eksamen og inntil 45 minutter ved muntlig-praktisk eksamen. Selve eksamen skal ha preg av en samtale mellom elev og sensorer. Intern sensor leder samtalen.

Eksamen kan inneholde flere deler (inntil 30/45 minutter)

- En eventuell presentasjon av temaet, omfang inntil 5 minutter pr. elev. Presentasjonen er forberedt i forberedelsestiden. Eleven skal ha tilgang på relevante hjelpemidler.
- Eksamensoppgave – styrt fagsamtale med utgangspunkt i elevens eventuelle presentasjon og tema/problemstilling
- Eleven kan prøves i flere relevante deler av læreplanen enn det som kan leses direkte ut av temaet
- Ved muntlig-praktisk eksamen skal det være et praktisk innslag

Med ansvaret for å utarbeide eksamensoppgaver følger også ansvaret for å fastsette om, og i tilfelle hvilke, hjelpemidler som tillates. Hjelpemidler til lokalt gitt muntlig eksamen er ikke lenger regulert i forskrift. Tilgang til eller begrensninger i digitale eller andre former for hjelpemidler til eksamen, bør begrunnes ut fra kompetansemålene i læreplanen, fagenes egenart, hva elevene ved eksamensskolen er vant med å bruke i læringsarbeidet.

Eksamen i fremmedspråk (inntil 30 minutter)

- Lyttetekst (valgfritt)
 1. Samtale om lyttetekst som er gitt 24 timer før eksamen
 2. Høre på og samtale om lyttetekst som eleven får under selve eksamen
- Eventuell muntlig presentasjon (forberedt i forberedelsedelen)
- Muntlig samhandling: En styrt samtale på fremmedspråket om temaet/problemstillingen fra elevens presentasjon.
- Eleven kan prøves i flere relevante deler av læreplanen enn det som kan leses direkte ut av temaet.

9. VURDERING

Det er kompetansen eleven viser under selve eksamen som skal vurderes. Grunnlaget for vurderingen er kompetansemålene i læreplanen. Dersom eleven velger å innlede med en presentasjon, skal ikke presentasjonen i seg selv vurderes. Den styrte fagsamtalen i etterkant brukes til å sjekke ut at det eleven har presentert er elevens kompetanse. Ekstern og intern sensor skal sammen drøfte karakterfastsettelsen ut fra kompetansemålene og kjennetegnene. Det utarbeides vurderingsskjema til bruk under eksamen på den enkelte skole. Oppstår det uenighet, bestemmer eksterne sensor karakteren.

Intern og ekstern sensor skal etter eksamineringen av hver elev, par eller gruppe vurdere deres individuelle kompetanse, og fastsette karakter. Karakteren kan ikke endres etter at den er satt. Karakteren skal formidles før eksaminasjon av neste elev/par.

10. UTVIDET TID

Elever som har krav på utvidet tid, kan få inntil 10 minutter ekstra tid ved eksamineringen. Det anbefales at disse elevene eksamineres på slutten av eksamensdagen.

11. SYKDOM PÅ EKSAMENS DAGEN

Hvis en elev i en eksamensgruppe eller par blir syk på eksamensdagen, må eksaminasjonen tilpasses dette. Dersom eksaminator blir syk, må skolen strekke seg langt for å sette inn en annen faglærer. Dersom ekstern sensor blir syk, kontaktes grunnskoleavdelingen for om mulig å sette inn en annen sensor. Dersom det ikke er mulig å erstatte enten intern eller ekstern sensor, må eksamen avlyses.

12. SENSORRAPPORT

Sensor skal fylle ut en sensorrappport i etterkant av eksamen. Denne skal sendes til rektor ved eksamensskolen, med kopi til egen rektor. Skolene bruker Bærum kommunes mal for sensorrappport.

13. KLAGE PÅ KARAKTER VED MUNTLLIG EKSAMEN

Ved muntlig eksamen kan det bare klages på formelle feil som kan ha noe å si for resultatet.

Dersom intern og ekstern sensor opplever at det oppstår uenighet under gjennomføring av eksamensdagen, bør det skrives protokolltilførsel med begge til stede. Begge skriver en kort redegjørelse for sitt syn som legges ved karakterprotokollen. Ved en eventuell klage på muntlig eksamen, er protokolltilførsel grunnlag for rektor som sammen med sin uttalelse sender klagen fra elev/foresatt, til Statsforvalteren. Rektor kan ved behov innhente ytterligere informasjon fra sensorene.

Dersom klager får medhold i klagen, skal karakteren annulleres og klager har rett til å avlegge eksamen på nytt. Dersom klager velger å gå opp til ny muntlig eksamen, skal prøvesvaret bedømmes av en ny sensor. Gjelder klagen prøve i trekkfag, skal faget trekkes på nytt.

Vedlegg:

[Sensorhonorar - bruksanvisning for ansatte](#)

[Sensorrappport - Bærum](#)